

Balkan Yolcusu (Kitap Tanıtımı)

Ozaj SULİMAN

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Hatay/Türkiye,
ozaysuleyman@hotmail.com

Gülçin BALAT

Hacettepe Üniversitesi Türk Halkbilimi ABD Doktora Öğrencisi, Ankara/Türkiye,
gulcin.balat@hotmail.com

Makale Bilgisi/Article Info:

Geliş/Received: 22.04.2019 Düzeltme/Revised: 22.05.2019 Kabul/Accepted: 30.05.2019

Balkan Yolcusu

Füruzan

2018. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 9. Baskı, ss. 215.

ISBN: 978-975-363-574-9

Füruzan sırasıyla Makedonya, Bosna Hersek, Hırvatistan, Bulgaristan ve Yunanistan'a seyahat etmiştir. Bu ülkelerin özellikle başkentlerine uğramış ve yerel halktan kişilerle tarih, siyaset ve din konularında röportajlar yapmıştır. Kitabın muhtevasını bu röportajlar ve Füruzan'ın gördüğü yerlere karşı izlenimleri oluşturmuştur.

Kitabın ilk sayfasında Füruzan'ın özgeçmişine yer verilmiştir. Bunun ardından İçindekiler başlığıyla kitabın içeriği hakkında başlıklar sıralanmıştır. Füruzan'ın Balkan Yolculuğu ilk olarak Makedonya ile başlamaktadır. İşte Bizim Rumeli adlı bölümde Makedonya Türklüğünün yetiştirdiği Türk edebiyatının en önemli şahsiyetlerinden olan Yahya Kemal'in sözlerine yer verilmiştir. Bu bölümde Makedonya'nın ve özellikle Makedonya'daki Türk varlığının kısa bir tarihi verilmiştir. Bu genel bilgiler hatırlatılırken nesnel bir üslup benimsenmiş ve dipnotlar ile bilgiler desteklenmiştir. Bu bölümde özellikle Makedonya'da kültür, edebiyat ve folklor alanında önem arz eden kişiler, dernekler ve yayınlar zikredilmiştir. Özellikle Yeni Yol Derneği'nde yaptığı röportajlarla orada yaşayan Türk halkının güncel konular hakkındaki düşüncelerinden hareketle halkın nabzını tutmaya çalışmaktadır. Füruzan, Üsküp sokaklarında hayranlık içinde gezerken bir yandan da o sokakların zihninde bıraktığı etkiyi başarılı bir şekilde kelimeleriyle kitabın satırlarına yansıtmıştır. Üsküp'te Türkçe eğitim yapan

en önemli kurum olan Tefeyyüz Okulu'na gitmiş ve oradaki Türk öğretmenlerle Sovyet rejimi, Türkçe, Yugoslavya Sosyalist Cumhuriyeti hakkında röportajlar yapmıştır. Makedonya'da özellikle Türklerin yaşadığı yerleri ziyaret etmiş ve gördüklerinden etkilenmiştir. Üsküp, Manastır ve Türklerin çoğunlukta olduğu Konçe, Dedeli gibi köyleri ziyaret etmiş ve buralarda da yine köy ahalisi ile güncel konular hakkında röportajlar yapmıştır. Bu şehirleri anlatan sayfaların başında gezilen şehre ait bazı güzellmeler yer almıştır. Örneğin, Manastır şehrinin anlatıldığı kısımda, "İşte, Konsoloslar Kenti Manastır" yazmıştır. Bu yöntem, kitapta yer verilen her bölge için uygulanmıştır.

Makedonya'da yer alan Türk mimari eserleri anlattıktan sonra Saraybosna'ya geçen Füzuran, kitabın bu bölümünde üslubunu biraz daha öznelletirmiştir. "Saraybosna'yı Parçalayanlar, Yüzlerinizi Dünya'da Herkes Tanımalı" adlı bölümde Bosna Hersek'te yaşanan savaşın izleri ve tüm acımasızlığı hakkında oldukça ciddi bilgiler vermiştir. 1995 yılında yani Bosna'da yaşanan soykırımın olduğu zaman bu geziyi gerçekleştirmiştir. Bu bakımdan Bosna Hersek'te yaşanan acılara bizzat tanık olmuştur. Savaşın insanlara ve ülkeye verdiği maddi ve manevi zararın canlı şahidi olmuştur. Özellikle savaşın ciddi kayıplara yol açtığı ve soykırım yaşanan bölge olan Srebrenitsa'da kadınlar ile yapılan röportajın içeriği oldukça acı vericidir. Füzuran, Bosna Hersek'i anlattığı cümlelerinde bu savaşın faillerine karşı oldukça sert ifadeler kullanmıştır. Bosna Hersek'in bu acılı ahvali içinde gezerken yazar birden " Ve Kentler Güzeli Mostar" adını verdiği bölümle Mostar kentine geçmiş ve Mostar'ın güzelliği karşısında hayran kalmıştır. Ancak bu hayranlık uzun sürmemiş, Zagreb'te Hırvatların ve Boşnakların yer aldığı kamplara girmiş ve duydukları karşısında hayrete düşmüştür. Savaşın kirli ve acımasız yüzünün gerçekliğiyle karşılaşan Füzuran, Dubrovnik üzerinden Bulgaristan'a geçmiştir. Bulgaristan'da da Türk kültürüne ait mimari hatıraları anmış ve Sofya'da yaşayan Türkler ile röportajlar yapmıştır. Bulgaristan'da yapılan röportajların muhtevasını Komünizm, asimilasyon ve özellikle ad değiştirme gibi konular teşkil etmiştir. "Çoğulcu Demokrasiyi Aramaya, Anlamaya Çalışan Bir Kalabalığa Yol Alırken" adlı bölümde Bulgaristan'ın tarihi geçmişi hakkında genel bilgiler hatırlatılmıştır. Bulgaristan'dan sonra Rusçuk'a geçen yazar, Tuna Nehri ile ilk kez karşılaştığını ifade ederken bu nehre karşı duyduğu heyecanı ve beğeniyi satırlarına yansıtmıştır. Rusçuk'tan ayrılan yazar yolculuğuna Silistre, Lofça, Yunanistan ve Gümölcine boyunca devam etmiştir. Son durağı ise İstanbul olmuştur. Yazar, Balkan Yolculuğu kitabının tarihi seyrini "Şubat-Mayıs 1993, Bosna Hersek, Yugoslavya, Bulgaristan, Yunanistan" olarak açıklamıştır. Yazar, bu kitabı Balkanlarda bulunduğu tarihten 2 yıl sonra yayınlamıştır. Gazeteci kimliği ile Balkan coğrafyasını gezmiş ve buralarda yaşadığı ve hatta yeniden Rumeli ile tanışmış olan yazar, özellikle Türklerin yaşadığı bölgelere uğramış ve bu bölgelerde güncel konularla alakalı olarak yaptığı röportajlarla halkın nabzını tutmaya çalışmıştır. Özellikle Bosna Hersek'te gördükleri karşısında hayrete düşerek karamsarlığa kapılmış ve röportaj yapabilmek adına çeşitli tehlikelerle karşı karşıya kalmıştır. Seyahat ettiği ülkelerin tarihi, kültürel

ve mimari özellikleri hakkında bazı kısa bilgiler veren yazar, kimi zaman didaktik bir üslup kullanmış kimi zaman da gördükleri karşısında kayıtsız kalamamış ve bu olayları anlatırken daha öznel bir tutum sergilemiştir. Balkan Yolcusu adlı eser, Balkan coğrafyasının 1993 yılında dini, siyasi, edebi ve kültürel muhtevası hakkında bilgiler veren gezi türünde yazılmış bir eserdir. Balkan coğrafyasında yaşayan Türklerden ve Türk kültüründen dem vuran yazar, Balkanları ve burada yaşayan kültürel mirası merak eden okuyucuları Balkan yolculuğuna davet etmektedir.